

## Znamenitosti iz sedanjega časa.

† Anton Grigorij Rubinstein. Dné 20. listopada min. l. je umrl za srčno kapjo jeden izmed najznamenitejših glasbenikov, svetovnoznani umetnik na glasovirju, A. G. Rubinstein. Porojen v listopadu leta 1830. blizu Jasija v ruski Besarabiji, bil



† Anton Grigorij Rubinstein.

je židovskega rodú. Oče mu je bil imovit trgovec, ki je pa vsled raznih kupčijskih nezgod izgubil svoje imetje, tako, da je glasbeno jako izobražena mati po preselitvi v Moskvo poučevala godbo v nekem carskem odgojiteljišču. Tudi svojim trem sinovom, Antonu, Nikolaju (poznejšemu ustanovniku moskovskega konservatorija) in Josipu — ki so vsi trije postali znameniti skladatelji in priznani virtuozji na klavirju —, skrbela je za skrbno glasbeno izobrazbo. — Anton je kazal nenavadno nadarjenost; poučeval ga je pozneje znani učitelj Villoing, ki je z devetletnim dečkom potoval tudi v Pariz, kjer je ta, kakor že leto poprej v Moskvi, javno nastopil z igro na glasovirju. Skoró dve leti je bival Rubinstein v Parizu kot učenec slavljene Liszta, potoval potem po Angliji, Holandiji, Nemčiji, šel l. 1844. z materjo in bratom Nikolajem v Berlin v nadaljno izobrazbo. Ko je l. 1846. oče nenadno umrl, vrnila se je mati z Nikolajem na Rusko, Anton pa je šel na Dunaj ter ondi živel kot učitelj glasovirja. Revolucijsko gibanje ga je napotilo čez Berlin v Rusijo, kjer se je v Peterburgu nastanil,

a bil bi postal skoro žrtev policije, videče v njem nevarnega prekucuha. Njegova zaščitnica, velika knjeginja Helena, oprostila ga je vseh nadležnostij ter mu priskrbela službo dvornega kapelnika. Leta 1854. je zapustil Rusijo ter pričel svoja potovanja kot umetnik na glasovirju, kjer ni imel tekmeča. Smelo se šteje njegovo ime, v zvezi z Lisztom in Bülowom, med tri največje, najslavnejše pianiste našega stoletja. Prepotoval je tedaj Nemčijo, Avstrijo, kjer je v glavnih mestih prirejal koncerte, šel v London in Pariz. — L. 1858. se je vrnil v Rusijo ter ondi preživel deset let, postal koncertni vodja carske ruske glasbene družbe, ustanovil leta 1862. peterburški konservatorij in ga vodil, l. 1868. pa odložil svoje službe ter vnovič nastopil umetnostno potovanje po Nemčiji, Angliji in Franciji; 1871 — 72. je bival na Dunaju, potem šel v Ameriko, 1873. se je vrnil v Rusijo, a od todi skoro vsako leto prepotoval skoro ves izobraženi svet. Povsod je vzbudila njegova igra največje priznanje.

Rubinstein je znan tudi kot skladatelj; v svojih koncertih je igral večinoma lastne točke. Visoko cenjene so nekatere njegove klavirske skladbe, mnogo znane njegove pesmi (zlasti „Asra“), čislane njegove orkestralne skladbe, od katerih so postale slavne in znane posebno: „Oceanska simfonija“, „dramatična simfonija“ i. dr.

Rubinstein je zlagal opere, katerim pa ni bila sreča mila. Razven manjših mladostnih del imenujemo glavne: „Otroci pustinje“ — „Feramors“, „Makabejci“, — „Nero“, „Demon“ itd. Od teh so se uprizorile, v dvornem opernem gledališču na Dunaju „Feramors“ l. 1872. dvakrat, „Makabejci“ 1878. dvakrat in „Nero“ 1885. sedemkrat; vse so torej doživele velik poraz ter se pozabile za vselej. Slična usoda jim je bila tudi po drugih (nemških) mestih.

Rubinstein se je mnogo trudil, da bi oživil duhovno opero, ter zlagal v ta namen mnoge oratorije: „Izgubljeni raj“, „Babelski stolp“, „Kristus“, „Mojzes“ itd. Tudi tukaj ni imel zaželenega uspeha. Priobčil je l. 1882. tudi razpravo „o bistvu, namenu in bodočnosti duhovne opere“. Kljub nezgodam, da ni našel pravega priznanja svojim velikim delom, vendar je kot skladatelj znamenit, in manjša njegova dela, osobito pa njegove pesmi, so jako razširjene.

Dasi so mu bili dedi židje, bil je Rubinstein vendar zvest svojemu slovanskemu narodu. Kakor je umetnost mednarodna, tako je bilo tudi njegovo delovanje: bil je umetnik, uvažujoč priboritve in veljavo vsake narodnosti, a pri tem ne zanemarujuč in zametujoč svojega rodú. Fran G—l.